

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 3-го Октября. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 3-go Października.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 27-го Сентября.

Государь Императоръ, при произведенномъ 13-го Сентября, въ 12 часовъ утра, смотрѣ всѣмъ войскамъ, собраннымъ при городѣ Елисаветградѣ, изволилъ найти войска 5-го Пѣхотнаго Корпуса въ отличномъ во всѣхъ отношеніяхъ порядкѣ и устройствѣ, а кавалерію въ удовлетворительномъ состояніи.

14-го Сентября, въ 10 часовъ утра, Его Императорское Величество присутствовалъ при церковномъ парадѣ 13-й Пѣхотной Дивизіи, и отслушавъ Божественную Литургію въ походной церкви означенной Дивизіи, изволилъ осматривать лагерь 13-й, 14-й и 15-й Пѣхотныхъ Дивизій; потомъ въ присутствіи Его Величества произведенъ былъ лагерный разводъ отъ Прагскаго Пѣхотнаго Полка,

Въ два часа по полудни, Его Величество изволилъ смотрѣть Сводную Дивизию изъ резервныхъ и запасныхъ эскадроновъ 2-го Резервнаго Кавалерійскаго

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 27-go Września.

Jego Cesarska Mość, w czasie wykonanego 13 Września o godzinie 12 z rana przeglądu wojsk, zgromadzonych pod miastem Elisawetgradem, raczył znaleźć wojska 5-go Korpusu Piechoty we wzorowym pod wszelkim względem porządku i urządzeniu, a jazdę w zaspakajającym stanie.

Dnia 14 Września, o godzinie 10-jej z rana, Jego CESARSKA Mość był obecny na cerkiewnej paradzie 13-jej Dywizji Piechoty, i wysłuchawszy Mszy Św. w podróżnej kaplicy raczonej Dywizji, raczył obejrzeć obóz 13-jej i 14-jej Dywizji Piechoty; poczem w obecności Jego CESARSKIEJ Mości wykonana została obozowa musztra Pragskiego Półku Piechoty.

O godzinie 2-jej z południa, Jego CESARSKA Mość raczył oglądać Zbiorową Dywizją z odwodowych i zapasnych szwadronów 2-go Odwodowego Korpusu Jazdy, 1-jej i 5-jej

С М Ъ С Ъ .

Французскіе Маршаллы.

СУЛЬТЪ.

Маршалъ Сультъ, который оставилъ нынѣ кабинетъ по званію президента онаго, служилъ государству 63 года. Мы думаемъ, что будетъ не лишнимъ теперь бросить бѣглый взглядъ на служебное его поприще. Жан-де-Дьё Сультъ — старѣйшій изъ всѣхъ теперешнихъ маршаловъ Франціи и одинъ изъ немногихъ французскихъ генераловъ, которые, ставъ подъ знамена еще до начала первой революціи, участвовали съ-тѣхъ-поръ во всѣхъ войнахъ республики, состояли консульства и имперіи, пережили всѣ политическія перемѣны и бури своего отечества. Онъ также одинъ изъ тѣхъ людей, которые, начавъ службу съ самыхъ нижнихъ ступеней, достигаютъ высочайшей степени, никакая доступна человѣку при подножій трона, и бываютъ этимъ обязаны единственно заслугамъ своимъ при помощи, конечно, и счастья. Сультъ вступилъ въ армію рядовымъ солдатомъ въ 1785 году, уже въ 90-хъ годахъ видимъ его бригаднымъ генераломъ въ французскихъ войскахъ, проникнувшихъ тогда въ Германію. Въ 1799, подъ начальствомъ Массены, онъ сражался при Цюрихѣ и при извѣстной переправѣ черезъ Рейтъ противъ соединенныхъ силъ Австрійцевъ и Русскихъ, а черезъ годъ, въ 1800, осада Генуи, гдѣ

ROZMAITOŚCI.

MARSZAŁKOWIE FRANCYI:

SOULT.

Marszałek Soult, który złożył właśnie prezesostwo gabinetu, ma 63 lat służby publicznej. Krótki przegląd jego zaszczytnego życia nie będzie tu bez interessu. Jan-Boży Soult, jest najstarszy z żyjących Marszałków Francyi, jeden z matęj liczby Jenerałów, którzy przed wybuchem jeszeze pierwszej rewolucyi zaciągnawszy się pod chorągwie, uczestniczyli we wszystkich wojnach Rzeczypospolitej. Konsulatu i Cesarstwa, i przeżyli wszystkie polityczne przemiany i burze swojej ojczyzny. Jest on także jednym z tych ludzi, którzy zaczawszy od najniższych, dochodzą do najwyższych stopni w społeczeństwie, do jakich tylko człowiek u podnoża tronu dojść może, i winni to są tylko własnym swoim zasługom, a trzeba też dodać — i szczęściu. Soult wstąpił do wojska jako prosty żołnierz w roku 1785, ale już w r. 1796 widzimy go jako Jenerała Brygady w wojsku francuzkiem, które wówczas wkraczało do Niemiec. W r. 1799, pod naczelnictwem Masseny, walczył w bitwie pod Zürich i miał udział w wiadomem przejściu przez rzekę Leth w obec połączonych sił Austryaków i Rosyan. W rok później, 1800, obleżenie Genui, w którym był ciężko raniony, podało mu nową sposobność odznaczenia się. W roku 1805 znajdujemy go na brzegach kanału La Manche, jako naczelnego dowódcę obozu pod Boulogne

Корпуса, 1-й и 5-й Легкихъ Кавалерійскихъ Дивизій, съ тремя конными батареями запасной артиллеріи, которыя и найдены Его Величествомъ въ отличномъ порядкѣ и устройствѣ.

Того же числа, послѣ объѣда, Его Императорское Высочество изволило осмотрѣть вновь возведенное зданіе Штаба 2-го Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса.

15-го Сентября, въ 10 часовъ утра, Государь Императоръ изволило произвести линейное ученіе всей кавалеріи съ ея артиллерією, коими остался доволенъ.

Въ *Официальной Газетѣ Царства Польскаго* извѣщаютъ о прибытіи Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича, въ вождельномъ здравіи, въ Варшаву, по желѣзной дорогѣ, въ ночи 17-го Сентября, на возвратномъ пути изъ заграничнаго путешествія. Его Высочество изволило немедленно выѣхать на Люблинъ.

Государь Императоръ, по случаю распространяющейся болѣзни холеры, Высочайше повелѣть соизволило: въ тѣхъ губерніяхъ, въ которыхъ сія эпидемія уже оказалась, и въ пограничныхъ съ ними, предназначенный по Манifestу, въ 1-й день сего Сентября состоявшемуся, съ 1-го Октября рекрутскій наборъ, отсрочить до 1-го Января будущаго 1848 года.

О таковой Монаршей волѣ доводя до свѣдѣнія Правительствующаго Сената, Г. Военный Министръ присокоупилъ, что по отзыву Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, въ настоящее время, эпидемическая холера свирѣпствуетъ въ Губерніяхъ: Полтавской, Харьковской и Курской; и что начальникамъ сихъ губерній и смежныхъ съ оными: Екатеринославской, Херсонской, Киевской и Черниговской, объ отсрочкѣ, согласно вышеизъясненному Высочайшему повелѣнію, рекрутскаго набора до 1-го Января 1848 года, оны, Г. Военный Министръ, сообщилъ съ нарочными фельдшерями.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 11-го Сентября, Почетный Попечитель Виленскаго Дворянскаго Института и тамошней Губернской Гимназіи, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ, Каммергеръ Графъ *Мостовскій*, утверждень, по выборамъ, въ должности Предсѣдателя Виленскаго Человѣколюбиваго Общества.

онъ былъ тяжело раненъ, доставила ему случай снова отличиться. Въ 1805 находимъ Сульта на берегахъ Ла-Манша, главнокомандующимъ будокемимъ лагеремъ и четвертымъ армейскимъ корпусомъ, послѣ того, какъ еще въ 1804 онъ былъ возведенъ на степень маршала имперіи, назначень старшимъ генераломъ императорской гвардіи, а потомъ начальникомъ четвертой когорты почетнаго легіона. Послѣ аустерлицкой битвы, видимъ Сульта вѣнскимъ губернаторомъ, когда еще при началѣ похода онъ со славою участвовалъ въ сраженіи при Меммингенѣ. Въ походѣ Наполеона противъ Пруссіи, Сультъ участвовалъ въ сраженіяхъ и битвахъ при Гофѣ, Эйлау, Гутштадтѣ, Кенигсбергѣ и Гейльсбергѣ, потомъ былъ императорскимъ уполномоченнымъ при заключеніи тильзитскаго мира и также берлинскимъ губернаторомъ. Между тѣмъ, общее возстаніе испанской націи противъ французскаго ига и навязаннаго Испаніи Короля Иосифа побудило императора употребить дарованія и энергію Сульта для дѣла Иберійскаго полуострова, и съ 1808 по 1813 Сультъ находился тамъ, будучи назначень подъ-конецъ главнокомандующимъ французскими арміями во всей Испаніи и Португаліи. Бургосъ (1808), Корунья, Опорто, переправа чрезъ Тахо, Оканья (1809) и Оливенса (1811) были главными свидѣтелями его новыхъ подвиговъ. Но счастливая звѣзда Наполеона начала тускнѣть въ Испаніи, и даже талантъ его отличнѣйшихъ маршаловъ не могъ остановить успѣхи возстанія Испанцевъ, поддерживаемаго англійскою вспомогаельной арміей. Французскія войска, уже ослабленныя болѣзнями и мечомъ враговъ, должны были ограничиться одними оборонительными дѣйствіями, когда колоссальное предпріятіе похода противъ Россіи заставило императора вывести изъ Испаніи часть боевыхъ силъ, которыя и были тотчасъ же отправлены на сѣверъ, гдѣ ждала ихъ могила въ сѣвѣгахъ русскихъ полей. Съ удаленіемъ маршала, дѣла въ Испаніи при-

Леккихъ Дивизіи Jazdy, z trzema konnemi bateriami zapasnej Artylleryi, które N. Cesarz Jago Mość znalazł we wzorowym porządku i urządzeniu.

Tegoż dnia, po obiedzie, Jego Cesarzka Mość raczył obejrzeć nowo wzniesiony gmach Sztabu 2-go Odwodowego Korpusu Jazdy.

Dnia 15 Września, o godzinie 10-jej z rana, Cesarz Jego Mość raczył wykonać liniową musztrę całej jazdy z jej artylleryą, z których był zadowolony.

W Urzędowej Gazecie Królestwa Polskiego donoszą o przybyciu do Warszawy, w pożądanym zdrowiu, Jego Cesarzkiej Wysokości Nastejcy Cesarzewicza, żelazną drogą, w nocy 17-go Września, w powrocie z podróży zagranicę. Jego Wysokość raczył niezwłocznie wyjechać ku Lublinowi.

Jego Cesarzka Mość, z powodu rozszerzającej się cholery, Najwyżej rozkazać raczył: w tych guberniach, w których ta epidemia zaczęła już grassować, jako też w graniczących z niemi, naznaczony Manifestem, w dniu 1-m Września wydanym, zaciąg rekrutów, odroczyć od 1-go Listopada do 1-go Stycznia następującego 1848 roku.

O takowej Mонаршей woli zawiadamiając Rządzący Senat, P. Minister Wojny dodał, iż podług odezwy P. Ministra Spraw Wewnętrznych, epidemiczna cholera panuje w obecnym czasie w Guberniach: Poltawskiej, Charkowskiej i Kurskiej; i że naczelnicy tych gubernii i przyległych im: Ekaterynosławskiej, Chersonskiej, Kijowskiej i Czernihowskiej, o odroczeniu przez wyżej wymieniony Najwyższy Rozkaz zaciągu rekrutów do 1-go Stycznia 1848 zostali zawiadomieni przez P. Ministra Wojny za pośrednictwem umyślonych gońców.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 11-go Września, Honorowy Kurator Wileńskiego Dworzańskiego Instytutu i tamecznego Gubernialnego Gimnazjum, Rzeczywisty Radzca Stanu, Szambelan Hrabia *Mostowski*, utwierdzony został, z wyborów, w obowiązku Prezjenta Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności.

i czwartego korpusu armii, a mianowanego już w r. 1804 Marszałkiem państwa, Jenerał-Półkownikiem gwardji cesarskiej i Szefem czwartej kohorty Legii honorowej. Po nieszczęśliwej dla Austryaków bitwie pod Austerlitz widamy Soult'a Gubernatorem Wiednia, w samym zaś początku tej kampanii miał pełen zaszczytu udział w bitwie pod Memingenem. W wyprawie Napoleona przeciw Prusom, Soult miał udział w bitwach pod Hof, Eylau, Guttstadt, Krolewcem i Heilsbergiem. Następnie był pełnomocnikiem Cesarza przy zawarciu traktatu w Tyłży i Gubernatorem Berlina. Ale wybuch powszechnego powstania narodu hiszpańskiego przeciw Francyi i narzuconemu Królowi Józefowi, spowodował Cesarza do użycia talentu i energii Soult'a na półwyspie Iberyjskim, gdzie też od 1808 do 1813 roku, w końcu jako naczelny Wódz wszystkich wojsk francuzkich w Hiszpanii i Portugalii, przebywał. BURGOS (1808), CORUNIA, PORTO, przejscie przez Tag, OLANZA (1809) i OLIVENZA (1811), były główniejszymi świadkami jego nowych czynów wojennych. Tymczasem gwiazda Napoleona zaczęła w Hiszpanii blednieć, talenta nawet jego najznakomitszych Marszałków nie były w stanie wstrzymać postępu hiszpańskiego powstania, wspieranego przez armie angielską. Wojska francuzkie, osłabione przez choroby i oręż swych przeciwników, musiały się już ograniczyć na działaniu odpornym, gdy olbrzymia wyprawa przeciw Rossyi wymagała cofnięcia części wojska stojącego w Hiszpanii, które bezzwłocznie wysłane zostało do armii północnej, gdzie ich czekała mogiła na śnieżystych niwach Rossyi. Oddalenie się doświadczonego Marszałka z Hiszpanii tém bardziej pogorszyło tam sprawę Francuzów. Napoleon czuł to dobrze, że tylko najdzielniejszy z Marszałków powinien tam być posłany, ażeby uratować co jeszcze ratować się dało, i przeciwników tak długo trzymać na wodzy, dopókiy Cesarz, skończywszy wyprawę na północy, nie mógł sam z całą siłą na Hiszpanią uderzyć. Ważną tę misję poruczono Soultowi, i wnet widzimy go znowu na ziemi hiszpańskiej, w roku 1813, śpiesząc

— Такимъ же Приказемъ, 8-го Сентября, утверждены въ должностяхъ, по выборамъ, Почетныхъ Попечителей Гимназій: Волынской Губерніи, Надворный Советникъ *Божидарь-Подгороденскій*, и Ковенской, Надворный Советникъ *Поргинскій*.

— Такимъ же Приказомъ, 9 го Сентября, Витебской Казенной Палаты Председатель *Рубцовъ*, произведенъ, за отличие, изъ Статскихъ въ Дѣйствительные Статские Советники.

31-го Августа, Г. Леде, Французскій уроженецъ, поднялся на шаръ для совершенія воздушнаго плаванія; зрѣлище это происходило на обширной площади внутри 1 кадетскаго корпуса, при собраніи нѣсколькихъ тысячъ зрителей, находившихся тамъ по билетамъ, тогда какъ десятки тысячъ любопытныхъ толпились по смежнымъ улицамъ, мостамъ и берегахъ рѣкъ. Во время наполненія шара газомъ, въ 4 часа по полудни, дулъ порывистый юго-западный вѣтеръ и небо было покрыто облаками; многіе думали, что Г. Леде по сему поводу отерочить свое воздушное плаваніе; не смотри на то, въ 4¼ часа, онъ съѣлъ въ утлую свою ладью и при восклицаніяхъ множества народа, быстро поднялся вверхъ и полетѣлъ по направленію вѣтра на сѣверо-востокъ отъ Петербурга. Черезъ 9 минутъ, шаръ исчезъ изъ глазъ Петербургскихъ зрителей и по очереди видѣнъ былъ въ окрестностяхъ, надъ которыми онъ летѣлъ. Съ тѣхъ поръ прошла цѣлая недѣля безъ всякаго извѣстія о смѣломъ воздухоплаватель и его шарѣ; наконецъ сей послѣдній найденъ рыбаками на Ладожскомъ озерѣ, въ близости деревни Микулисы и привезенъ въ Петербургъ; на счетъ же самаго Г. Леде, донынѣ нѣтъ никакого извѣстія.

Казань, 25 Августа.

23-го Августа совершилось здѣсь, при многочислѣннѣйшемъ стеченіи зрителей всѣхъ состояній и возрастовъ, великое празднество открытія памятника Державину.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Г Е Р М А Н І Я.

Ихъ Императорскія Высочества Великій Князь Наслѣдникъ Цесаревичъ и Великая Княгиня Цесаревна

являлись для Французовъ еще худшіи обороты, и Наполеонъ почувствовалъ, что только способнѣйшій изъ всѣхъ его маршаловъ можетъ быть посланъ туда, для спасенія остатковъ французскихъ силъ и обузданія непріятеля, пока самъ императоръ, кончивъ дѣла на сѣверѣ, не обратится опять на Испанію. Это важное порученіе было возложено на Сульта, и въ 1813, мы снова видимъ маршала на испанскія земли, освобождающимъ видѣть осады крѣпости Памплону, въ Наваррѣ. Но англо-испанско-португальскія войска уже получили слишкомъ большой перевѣсъ, Французы были оттѣснены въ крайнія пограничныя области, и внутреннія Испанія повиновалась опять временному національному правительству, учрежденному кадикскими кортесами. Сульта употребилъ въ дѣло всѣ пособія своего стратегическаго таланта и держался въ сѣверныхъ испанскихъ областяхъ до 1814 года, но наконецъ долженъ былъ уступить превосходству силъ и ретироваться отъ Веллингтона черезъ границу на французскую землю. Заслуги маршала въ продолженіе этой войны были неоднократно признаваемы даже его противникомъ, герцогомъ Веллингтономъ, котораго приговоръ, конечно, никто не станетъ оспаривать. 10-го Апрѣля 1814, когда сдача Парижа уже рѣшила паденіе Наполеона, Сульта, въ славномъ, хотя и безуспѣшномъ сраженіи при Тулузѣ, послѣдній изъ всѣхъ французскихъ полководцевъ выстрѣлилъ изъ пушки, о чемъ онъ самъ воспоминаеть съ справедливою гордостью.

При первой реставраціи, Лудовикъ XVIII-й назначилъ его, 2 Декабря 1814, военнымъ министромъ. Сульта занималъ этотъ постъ до 12-го Марта 1815; когда Наполеонъ возвратился съ острова Эльбы. Маршалъ принялъ сторону императора, и Наполеонъ, въ теченіе ста дней, назначилъ его главнокомандующимъ арміею, которая проникла тогда въ Бельгію. Самое живое участіе принималъ Сульта въ сраженіяхъ при Сен-Кламѣ, 16-го, и при Ватерлоо, 18 Июня. Вто-

— Przez takiż Rozkaz Dzienny, d. 8 Września, utwierdzeni zostali, z wyborów, w obowiązках Honorowych Kuratorów Gimnazji: Gubernii Wołyńskiej, Radzca Dworu *Bożydar-Podhorodeński*, i Rowieńskiego, Radzca Dworu *Porczyński*.

— Przez takiż Rozkaz Dzienny, 9-go Września, Prezydent Witebskiej Izby Skarbowej, Radzca Stanu *Rubcow*, mianowany, za odznaczenie się, Rzeczywistym Radzcą Stanu.

Dnia 31 Sierpnia P. Ledet, rodem Francuz, puścił się tu balonem w podróż powietrzną; widowisko to miało miejsce na obszernym placu wewnątrz 1 Korpusu Kadetów, wśród zgromadzenia kilku tysięcy osób, wpuszczanych za biletami, podczas kiedy dziesiątki tysięcy ciekawych napelniały przyległe ulice, mosty i wybrzeża rzek. W czasie napelniania balonu gazem, około godziny 4 po południu, wiał silny wiatr południowo-zachodni i niebo było zaciągnięte chmurami; wielu wysłało że P. Ledet z tych powodów odłoży swoją napowietrzną wędrówkę; mimo to, o kwadrans na 5-tą, wsiadł on do wątlej swęj łodzi i wśród okrzyków niezliczonego mnóstwa widzów, szybko wzniósł się w górę i poleciał w kierunku wiatru na północ-wschód Petersburga. W przeciągu 9 minut balon zniknął z oczu widzów Petersburskich i po kolei był widziany w okolicach po nad któremi szybował. Odtąd minął był przeszło tydzień bez żadnej wiadomości o śmiałym aeronaucie i jego balonie; nakoniec ten ostatni znaleziony został przez rybaków na jeziorze Ladodze, w bliskości wsi Michulais, i przywieziony do Petersburga; o samym zaś Panu Ledet żadnej dotąd niema wiadomości.

Kazań, 25 sierpnia.

Dnia 23 Sierpnia, odbyła się tu, przy nader liczнімъ zgromadzeniu widzów wszelkiego stanu i wieku, wielka uroczystość odsłonięcia pomnika dla sławnego poety *Dierżwinina*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

N I E M C Y.

ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI WIELKI XIĄŻE NASTĘPCA CESARZEWICZ I WIELKA XIĘŻNA CESARZEWNA, raczyli przy-

na odsiecz twierdzy Pampelonie, w Nawarze. Ale angielsko-hispańsko-portugalskie wojska miały już zbyt wielką przewagę; Francuzi musieli się cofnąć prawie do samych swych granic, podczas gdy Hiszpania wewnętrzna podległa była znowu czasowemu rządowi narodowemu, ustanowionemu przez Kortezy w Kadyxie. Soult wyczerpywał wszystkie źródła swego strategicznego talentu i utrzymał się w północnych hispańskich prowincjach aż do roku 1814, musiał jednak nakoniec uleść przemagającej sile i cofnąć się przed Wellingtonem na ziemię francuzką. Zaslugi jego w czasie tej wojny, sam jego przeciwnik, Xiążę Wellington, jako najwłaściwszy sędzia, nie raz z uwielbieniem uznawał. Dnia 10 kwietnia 1814, gdy już kapitulacya Paryża uczyniła nieodzownym upadek Napoleona, Soult w sławnej, choć już daremnej bitwie pod Tuluzą, ostatni ze wszystkich francuzkich Jenerałów Cesarstwa wystrzelił z działa, jak on sam o tém często ze słuszną chlubą wspomina.

Pod pierwszą restauracyą, Ludwik XVIII mianował go d. 2 grudnia 1814 r. Ministrem wojny. Soult zajmował to miejsce aż do dnia 2 marca 1815 roku, gdy, jak wiadomo, Napoleon z wyspy Elby powrócił. Soult przyłączył się do sprawy Cesarza, który, w ciągu stu dni, mianował go naczelnym wodzem armii, która właśnie do Belgii wkroczyła. Soult miał najżywszy udział w krwawych walkach pod Saint Clamés, dnia 16 czerwca, i pod Waterloo. Powtórny upadek Napoleona spowodował i jego wygnanie; udał się

ревна изволили прибыть, 24-го Сентября, из Кобленца в Дармштадт, в сопровождении Его Королевского Высочества Наследного Великого Герцога Гессенского.

— Его Императорское Высочество Государь Наследник Цесаревич изволил выехать, 25-го Сентября, из Дармштадта, в обратный путь в Россию, и 28-го числа изволил прибыть, из Дрездена, в Силезский город Герлиц, а оттуда продолжать путь по Нижне-Силезской желѣзной дорогѣ, в Бреславль.

Франція.

Париж, 25 Сентября.

Король принимал третьего дня в Компьенѣ Персидскаго посланника, Могамеда-Али-Хана, в торжественной аудиенции. Посланникъ привезенъ былъ в замокъ в Королевской каретѣ, запряженной осьмеркою лошадей, в сопровождении придворныхъ чиновъ и драгомановъ, и на дворцовой площади приветствованъ военною музыкою. По представленіи Королю, произнесъ къ Его Величеству рѣчь напыщенную Азіатскимъ слогами, в коей падишаха Персіи сравнивалъ съ планетою Сатурномъ, а войска его съ многочисленностью небесныхъ свѣтилъ; Короля Французовъ называлъ величественнымъ изображеніемъ солнца, а Королевскую свиту соперниками свѣтилъ. Король отвѣчалъ на эту рѣчь в краткихъ выраженіяхъ, увѣряя посланника, что онъ и правительство его будутъ стараться сохранить существующія между обоими государствами дружественныя отношенія. Послѣ аудиенціи у Короля, посланникъ представлялся Королевѣ и Королевской фамилии.

— Герцога Омальскаго ожидаютъ 5 Октября в Марсель откуда онъ немедленно отправится в Алжирію.

— Генералъ-лейтенантъ Императорско-Россійской службы гр. Медемъ прибылъ на маневры в Компьенъ.

— Принцъ Жуэвильскій, 21 числа вечеромъ, выѣхалъ изъ Компьена в Сенъ-Клу, а министры в Парижъ.

— Генералъ - лейтенантъ Шангарни назначенъ состоять при генералъ-губернаторѣ Алжиріи.

— По повелѣнію Короля, в Версальской галлерей знаменитыхъ людей Европы, помѣщенъ будетъ портретъ умершаго Греческаго министра Колетти.

— Кажется достоверно то, что маршалъ Сультъ несогласился принять званія губернатора дома Инвалидовъ. Приведенное имъ объясненіе довольно странно;

риное паденіе Наполеона повлекло за собою также изгнаніе маршала. Сультъ удаленъ в Дюссельдорфъ, откуда могъ возвратиться во Францію только в послѣдствіи, не принимая, однакожъ, никакого участія в государственныхъ дѣлахъ до 1830 года. В 1830, Сульту было поручено преобразование арміи, и это порученіе исполнено имъ в невѣроятно-короткое время, чѣмъ онъ снова доказалъ свой особенный талантъ организатора, признанный уже Наполеономъ. Французская армія, такъ отлично теперь устроенная, обязана Сульту многими важными улучшеніями и законами, о военныхъ пенсіяхъ, о рекрутскомъ наборѣ и производствѣ в чины, и объ офицерскомъ содержаніи. 17 го Ноября 1830, по удаленіи отъ дѣлъ маршала Жерара, маршалъ Сультъ опять назначенъ военнымъ министромъ, которымъ оставался до 17-го Іюля 1834. В то же время, съ 11-го Октября 1832, онъ председательствовалъ в совѣтѣ министерства, называемомъ министерствомъ 11 Октября. Съ 1834 по 1839, Сультъ принималъ участіе в политическихъ дѣлахъ только в качествѣ пера Франціи, хотя, в 1837, и присутствовалъ в званіи французскаго чрезвычайнаго посла, при коронованіи в Лондонѣ Королевы Викторіи. Но 12-го Мая 1839, в слѣдствіе извѣстныхъ безпокойствъ, довѣріе Короля снова призвало его къ посту президента совѣта, и Сультъ в первый разъ управлялъ в этомъ кабинетѣ министерствомъ иностранныхъ дѣлъ. Кабинетъ 12-го Мая распущенъ послѣ краткаго существованія; но маршалъ Сультъ получилъ опять, вмѣстѣ съ портфелемъ военнаго министерства, постъ президента совѣта в кабинетѣ 29-го Октября 1840, смѣнившемъ министерство 1-го Марта. Наконецъ, 10-го Ноября 1845, Сультъ отказался отъ управленія дѣлами военнаго министерства и удержалъ при себѣ только должность президента совѣта, которую теперь равномерно сложилъ съ себя, чтобъ провести остальные дни жизни в мирномъ уединеніи и в кругу

быть 24 września z Koblenz do Darmsztadu, w towarzystwie Jego Kr. Wysokości Dziedzicznego Wielkiego Xięcia Hesseńskiego.

— Jego Cesarska Wysokość Następcza Cesarzewicz, raczył wyjechać, 25 września, z Darmsztadu na powrót do Rosyi, a d. 28 przybył z Drezna do miasta Szlązkiego Görlitz, z kąd udał się w dalszą drogę Dolno-Szląską koleją żelazną, do Wrocławia.

Франція.

Париж, 25 września.

Zawczoraj udzielał Król w Compiègne publiczne posłuchanie Posłowi Perskiemu, Mohammedowi-Ali-Chanowi. Posel przybył do zamku w Królewskiej ośmio konnej karecie, otoczony urzędnikami dworu i tłumaczami, i powitany był na dziedzińcu muzyką wojskową. Przedstawiony Królowi, miał do Monarchy szumną mowę w stylu orientalnym. Padyszacha Persyi porównywał „z planetą Saturnem“, a wojska jego z liczbą gwiazd na niebie. Króla Francuzów zwał „wzniosłym wizerunkiem słońca“, orszak zaś dwór Monarchy składający „spółzawodnikami firmamentu“. Król Ludwik Filip odpowiedział na tę mowę w krótkich wyrazach i zapewnił Posła, że on i rząd jego starać się będą zachowywać istniejące dobre porozumienie między obu państwami. Po odbytem posłuchaniu u Monarchy, przedstawiono Posła Królowej i rodzinie Królewskiej.

— Xiążę Lumale spodziewany jest 5-go października w Marsylii, skąd natychmiast do Algieru odpłynie.

— Cesarsko Rosyjski Jenerał-Porucznik Hr. Medem przybył na ćwiczenia wojenne do Compiègne.

— Xiążę Joinville wyjechał 21-go wieczorem z Compiègne do St. Cloud, a Ministrowie do Paryża.

— Jenerał Porucznik Changarnier przeznaczony jest do zostawania przy Jeneralnym Gubernatorze Algierii.

— Według rozkazu Króla, ma być umieszczony w Wersalskiej galeryi ludzi znakomitych w Europie, wizerunek zmarłego Ministra Greckiego Kolettis.

— Zdaje się być rzeczą pewną, że Marszałek Soult odmówił przyjęcia Gubernatorstwa Domu Inwalidów. Przytoczony przez niego powód brzmi dość szczególnie; mówi

wówczas do Düsseldorfu, z kąd dopiero później mógł wrócić do Francyi, bez udziału jednak w interesach publicznych, aż nim powtórny upadek starszej linii Bourbonów w skutku rewolucyi lipcowej r. 1830, na nowo go na widownię polityczną wywołał. Jemu to powierzona została reorganizacya armii, którą też w nadzwyczaj-krótkim czasie uskutečnił, dowodząc przez to rzadkiego organizatorskiego talentu, który już mu Napoleon przyznawał. Tak wybornie teraz uorganizowana armia francuzka, winna mu jest ważne ulepszenia i prawa, jako to: prawo o pensjach wojskowych, o zaciągu rekrutów i o awansach, i nakoniec prawo o utrzymaniu oficerów. Dnia 17 listopada 1830 mianowany powtórnie Ministrem wojny, pozostał nim aż do dnia 17 lipca 1834, zostawszy zarazem dnia 11 października 1832 Prezesem Rady. Od 1834 do 1839, Soult tylko jako Par Francyi miał udział w interesach politycznych, lubo w 1837 r. był obecny, jako Posel nadzwyczajny, przy koronacji Królowej Wiktorii w Londynie. Ale dnia 12 maja tegoż roku, w skutku krwawych zaburzeń, znowu go zaufanie Króla powołało na Prezesa Rady i Ministra spraw zagranicznych. Gabinet z dnia 12 maja, po 9-miesięcznym istnieniu, upadł w skutku odrzucenia projektu względem uposażenia Xięcia Nemours, ale Marszałek Soult, po upadku ministerstwa pana Thiers z dnia 1 marca 1840 roku, wezwany znowu został do przewodniczenia Ministerstwu z dnia 29 października tegoż roku, z tęgą Ministra wojny. Nakoniec, z powodu słabości zdrowia i podeszłego wieku, Marszałek Soult złożył dnia 10 listopada 1845 r. ministerstwo wojny, zatrzymując tylko prezostwo gabinetu, z którego właśnie teraz wystąpił, aby na łonie familii w spokojności życie zakończyć. Był zatem trzy razy Ministrem wojny i trzy razy Prezesem gabinetu.

говорить, что губернаторские комитеты весьма вредны для его здоровья, потому что они находятся на северной стороне. Очевидно что это только предлог, в самом же деле, маршал не хотѣлъ принять вознагражденія потому, чтобы лучше можно было настаивать, чтобы награда была доставлена его сыну. И так, утверждая, что нынѣшнему посланнику въ Берлинъ, маркизу Драматкому, общаются повышеніе по дипломатическому ведомству. Только съ этимъ условіемъ успѣли устранить несогласіе маршала, который въ продолженіе трехъ мѣсяцевъ сопротивлялся всякимъ представленіямъ, просьбамъ, и даже угрозамъ. О дальнѣйшихъ перемѣнахъ по составу кабинета, ничего донынѣ неизвѣстно.

— Со времени Польской революціи слѣдующія лица занимали должность председателя совѣта министровъ: Яковъ Лафиттъ, Казиміръ Перье, герцогъ Бролли, графъ Моле, Тьеръ, маршалъ Сульта и Гизо.

— Въ одной изъ Газетъ сообщаютъ: Нынѣ Гизо — властелинъ и руководитель кабинета; онъ можетъ управлять имъ по своей волѣ. Теперь обнаружится, слѣдуетъ-ли Г. Гизо какой либо политикъ или же политика его заключается въ томъ, чтобы не имѣть никакой политики.

— Въ Сенъ-Кантенѣ происходилъ на дняхъ банкетъ реформистовъ, обратившій на себя большое вниманіе. Въ этомъ банкетѣ принимали участіе весьма многочисленные приверженцы реформы. Гг. Викторъ Консидеранъ (глава Фриеристской секты), Лербетъ, Одиллонъ-Барро, Коризъ, и др., произнесли сильныя рѣчи противъ кабинета 29-го Октября.

— Извѣстный писатель, Фридерикъ Сулье, скончался вчера, послѣ продолжительной и тяжелой болѣзни.

— Въ Мадридской торговой газетѣ *Echo* сообщаютъ слѣдующее невѣроятное извѣстіе, которое съ послѣднимъ донесеніемъ, напечатаннымъ въ *Journal des Débats*, состоитъ въ совершенномъ разногласіи. „По послѣднимъ письмамъ изъ Гибралтара можно заключить съ достовѣрностію, что Абд-эль-Кадеръ, овладѣвшій Фецемъ, составляющимъ ключъ ко всей странѣ, объявленъ властелиномъ мароккискаго государства.

— По распоряженію военнаго министра будетъ издаваться въ Алжирѣ журналъ на Арабскомъ языкѣ; онъ будетъ выходить два раза въ недѣлю и посылается бесплатно чиновникамъ Арабскаго происхожденія.

— Здѣсь получено телеграфическое донесеніе изъ Марсели, что съ почтою изъ Остъ-Индіи получены извѣстія изъ Калькуты отъ 6-го Августа. Въ Пенд-

bowiem, że pokoje Gubernatora są dla niego niezdrawe z powodu, że są położone od strony północnej. Widocznie jest to tylko pozor, rzeczywicie zaś, Marszałek nie chciał przyjąć wynagrodzenia, aby tѣm śmielej mógł nalegać, iżby nagroda za jego ustąpienie z gabinetu dla jego syna przypała. Jakoż zapewniają, że Margrabiemu Dalmacji, terażniejszemu Posłowi w Berlinie, zapewniiony jest wyższy stopień w dyplomacyi. Tylko pod tym warunkiem udać się miało pokonać upor Marszałka, który od trzech miesięcy opierał się wszelkim przedstawieniom, prośbom, a nawet pogróżkom. O dalszych zmianach w gabinecie niema na teraz mowy.

— Od rewolucyi Lipcowej siedm osób piastowało prezesostwo Rady: Jakób Lafitte, Kazimierz Perrier, Xiąże Broglie, Hr. Molé, Thiers, Marszałek Soult i Guizot.

— Jedna z gazet pisze: „Guizot jest teraz panem i przewodnikiem gabinetu; może mu wolę swą nakazywać. Teraz się pokaże, czy P. Guizot ma jaką politykę, lub też czy jego polityka zależy na tѣm, aby żadnej nie mieć polityki.“

— W St. Quentin dana była w tych dniach uczta Reformistów, która zwróciła na siebie szczególniejszą uwagę. W tѣj uczcie mieli udział bardzo leżni stronnicy reformy. PP. Wiktor Considérant (naczelnik sekty Furreristów) Lherbette, Odillon-Barrot, Cornu, i t. d., mieli nader energiczne mowy przeciwko gabinetowi z d. 29-go października.

— Fryderyk Soulié, znany romansopisarz, umarł wczoraj w skutku długiej i bolesnej choroby.

— Madrycki handlowy dziennik *Echo* z dnia 19 września, zawiera następującą niepodobną do prawdy wiadomość, która z ostatniem doniesieniem w *Journal des Débats* w zupełnej jest sprzeczności: „Według ostatnich listów z Gibraltaru, zdaje się być rzeczą pewną, że Abd-el-Kader, który opanował Fez, będący kluczem do całego kraju, stał się panem państwa Marokkańskiego.“

— Minister wojny kazał wydawać w Algierji dziennik w języku Arabskim, który dwa razy na tydzień wychodzi i bezpłatnie urzędnikom Arabskim rozsyłany będzie.

— Otrzymano tu wczoraj telegrafem z Marsylii doniesienie, że poczta Indyjska nadeszła do pomienionego portu przywożąc wiadomości z Kalkuty, dochodzące do 6-go

своего семейства. Такимъ образомъ, онъ былъ три раза военнымъ министромъ и три раза президентомъ совѣта.

УДИНО.

Французскій Маршалъ Удино, Герцогъ Реджіо, Губернаторъ Дома Инвалидовъ, умершій на дняхъ, 80-ти лѣтъ, родился въ Баръ-ле-Дюкъ, и находился въ военной службѣ 64 года, опредѣлившись въ оную въ 1783 г., на шестнадцатомъ году отъ рожденія. При сформированіи баталіоновъ волонтеровъ, въ 1792 г., его назначили командиромъ Маасскаго баталіона, и затѣмъ онъ быстро достигъ генеральскаго чина достоинствомъ, храбростію и рядомъ блистательныхъ дѣятельствъ, прославившихъ его имя. Подъ Цюрихомъ онъ командовалъ дивизіею, а при осадѣ Генуи былъ Начальникомъ Штаба Массены. Въ знаменитой большой арміи Наполеона, подъ его начальствомъ находилась страшная сводная гренадерская дивизія, являвшаяся въ полномъ блескѣ подъ Аустерлицемъ, Леною, Фриландомъ и Ваграмомъ. Въ слѣдствіе этого послѣднѣго сраженія Удино былъ произведенъ въ Маршалы и пожалованъ въ Герцоги въ 1809 г. Въ бѣдственную для Наполеона кампанію 1812 г., Удино прикрывалъ у Борисона приближеніе французской арміи къ Березинѣ, и тѣмъ доставилъ возможность къ переправѣ. Съ равною храбростію и преданностію служилъ Удино до паденія Наполеона. Онъ былъ весь израненъ, и въ четырехъ разныхъ сраженіяхъ ему нанесены пятнадцать ранъ. Лудвикъ XVIII назначилъ его Мецкимъ губернаторомъ; во время ста дней онъ жилъ въ уединеніи, въ 1815 году назначенъ былъ командиромъ Нантской національной гвардіи; въ 1823 году участвовалъ въ испанской экспедиціи и былъ Мадридскимъ губернаторомъ.

OUDINOT.

Маршалъ Франци Оудинот, Xiąże Reggio, Губернаторъ дому Инвалидовъ, zmarły przed kilku dniami, w wieku lat 80, urodził się w Bar-le-Duc w r. 1767, i przez 64 lata zostawał w służbie wojskowej, do której wszedł roku 1783, w szesnastym roku życia swojego. Przy utworzeniu batalionów ochotników w roku 1792, został mianowany dowódcą batalionu Meuse; poczem wkrótce dostąpił stopnia Jenerała zacością, mężstwem i długim szeregiem świętych czynów, które imię jego wstawiły. Pod Zürich dowodził dywizją, a przy oblężeniu Genui był naczelnikiem sztabu Masseny. W znakomitej Wielkiej Armii Napoleona, pod jego to dowództwem zostawała dzielna zbiorowa dywizya grenadyerów, która występowała w całym blasku pod Austerlitz, Jeną, Friedlandem i Wagram. W skutek tѣj ostatniej bitwy Oudinot został mianowany Marszałkiem i Xiąciem, w roku 1809. Podczas nieszczęśliwej dla Napoleona wyprawy roku 1812, Oudinot zastąpił przy Borysowie zbliżanie się wojska francuzkiego do Berezyny, i przez to ułatwił mu przeprawę przez tę rzekę. Z równą walecznością i poświęceniem służył Oudinot aż do upadku Napoleona. Cały był zorany bliznami, a we czterech różnych bitwach otrzymał piętnaście ran. Ludwik XVIII mianował go Gubernatorem w Metz; w czasie stu dni żył na ustroniu; w roku 1815 został dowódcą gwardyi narodowej w Paryżu; w roku 1823 odbył kampanią hiszpańską i był Gubernatorem Madrytu.

шабъ господствовало спокойствіе, но въ Китаѣ положеніе дѣлъ грозно. Англо-Индійскія войска выступили изъ Гонгъ-Конга, по поводу опасенія новыхъ смутеній, и Англичане снова займутъ островъ Уранъ.

26 Сентябл.

Король возвратился вчера изъ Компьена въ Сентъ-Клу, третьего дня былъ на смотре войскъ подъ Компьеномъ. Король, сопровождаемый двумя сыновьями своими и многочисленною свитою, былъ на парадѣ вѣрхомъ, а Королевская фамилія въ экипажахъ. Въ Королевской свитѣ находился также Персидскій посланникъ. Говорятъ, что будетъ выбита медаль въ память смотра войскъ подъ Компьеномъ.

— Правительство, согласно желанію обѣихъ палатъ, дозволило временно (*momentanément*) бывшему Королю Вестфальскому и его сыну жить въ Парижѣ, съ тѣмъ, что дозволеніе это будетъ отмѣнено, если пребываніе во Франціи этихъ 2-хъ членовъ фамиліи Наполеона будетъ угрожать краю опасностію. Люди знающіе принца Иеронима и его сына утверждаютъ, что они не раздѣляютъ заблужденій принца Луи, отъ коихъ онъ не освободился, не смотря на двѣ неудачныя попытки.

— Плантаторы на островѣ Мартиникѣ начали наконецъ убѣждаться въ неизбежности совершеннаго освобожденія невольниковъ, и требуютъ уже нынѣ сего сами, хотя съ примѣтнымъ негодоваіемъ и притомъ за совершенное вознагражденіе. Опасеніе лишиться сего вознагражденія составляетъ главнѣйшую побудительную причину этой внезапной перемены въ образѣ ихъ мыслей. Они надѣются такимъ образомъ исправить ошибку, сдѣланную ими въ 1839 и 1840 годахъ, при отверженіи выгодныхъ условій, которыя имъ предлагаемы были со стороны правительства и палатъ. Съ другой стороны колониальный совѣтъ острова Гваделупы подалъ самъ на имя Короля адресъ, въ коемъ требуетъ прямо уничтоженія невольничества. Результатомъ всего этого можно почесть то, что правительство не находитъ уже никакихъ преградъ на пути эманципации. Г. Гизо рѣшительно объявилъ въ палатѣ Перовъ, какъ извѣстно, что вопросъ о колоніяхъ долженъ быть непремѣнно рѣшенъ на будущемъ собраніи. Сверхъ сего, имѣя въ виду то, что въ палатѣ депутатовъ находится гораздо значительнѣйшее, нежели въ палатѣ перовъ, большинство, поддерживающее проектъ объ уничтоженіи невольничества, можно надѣяться, что во время собранія палатъ 1848 года,

Одинъ изъ сыновей маршала Удино состоитъ генералъ-лейтенантомъ и инспекторомъ кавалеріи въ Алжирѣ, и почитается тамъ способнѣйшимъ офицеромъ. Двое младшихъ сыновей служатъ также въ алжирской арміи, одинъ въ чинѣ капитана, а другой въ чинѣ поручика. За нѣсколько лѣтъ предъ симъ тамъ же палъ на полѣ брани четвертый сынъ маршала, полковникъ 2-го егерскаго полка, гр. Удино. Трое внуковъ покойнаго маршала: эскадронный командиръ Пажоль, капитанъ Пажоль и капитанъ де Лоранси, находятся также въ Африкѣ.

Смертью Удино, число Наполеоновскихъ Маршаловъ, простиравшееся до двадцати шести, ограничилось двумя, остающимися еще въ живыхъ: Сультомъ, и Мармонтомъ, произведеннымъ въ 1809 г. Имена умершихъ слѣдующія: *Вернадотъ*, герцогъ Понтекорво (Шведскій Король); *Мюратъ*, Неаполитанскій Король; *Бертъ*, герцогъ Невшательскій и Ваграмскій; *Массена*, герцогъ Ривольскій и Эслингенскій; *Ней*, герцогъ Эльхингенскій; *Данносъ*, герцогъ Монтебелло; *Мортъ*, Тревизскій герцогъ; *Лесевръ*, герцогъ Данцигскій; *Келлерманнъ*, герцогъ Вальмскій; *Журданъ*; *Серторъ*; *Перинионъ*; *Брионъ*; *Вессьеръ*, герцогъ Истрийскій; *Даву*, герцогъ Эмюльскій и Айерштадтскій; *Ожеро*, герцогъ Кастиліонскій; *Монсей*, герцогъ Конеланскій; *Удино*, герцогъ Реджіо; *Макдональдъ*, герцогъ Тарентскій; *Викторъ*, герцогъ Беллунскій; *Сюше*, герцогъ Альбуферскій; *Гувинъ-Сенъ-Сиръ*; Князь *Понятовскій*; *Груши*. Прочіе Маршалы Франціи находящіеся въ живыхъ, суть: Графъ *Молиторъ* (пожалованный во время Реставраціи), графъ *Жераръ*, графъ *Себастиани*, Бюжо и новоназначенные графъ *Рейль* и Виконтъ *Додъ-де-ла-Брунери*. По закону, число маршаловъ должно простираться, въ мирное время, до шести, а во время войны можетъ доходить до двѣнадцати.

сентября. В Пендзэбѣ пановала спокойность, атоли въ Чинахъ рѣчи прибирая постаче еораз грознейшую. Войско англійско-индійское въ вѣкшей части выеодане бѣдзіе з Hong Kong, а з поведу оаывы новыхъ замесшекъ, знову Англіеы оебжмъ в посяданіе выспѣ Уранъ.

Дня 26 września

Крѳль врѳчилъ вѳзорай з Compiègne до St. Cloud, завѳзорай зашъ odbywalъ wielki przegladъ wszystkich wojsk pod Compiègne zgromadzonych. Крѳль otoczony swymi dwѳма synami i швѳетнымъ sztabem, znajdował się konno на парадзіе, rodzina zaś Krѳlewska в пояздахъ. W orszaku Krѳlewskim uważano także Posta Perskiego. Na pamiatkę obozu pod Compègne ma być wybity medal.

— Rząd, przychyłając się do życzenia obu Iz, udzielił chwilowo (*momentanément*) pozwolenie byłemu Krѳlowi Westfalskiemu i synowi jego, zamieszkania в Парижу, które cofaie, gdyby pobyt we Francyi tychъ dwóchъ członkѳw rodziny Napoleona groził jakimъ niebezpieczeństwemъ krajowi. Jednakże osoby знаjące bliżej Xięcia Hieronima i jego syna twierdzą, że obaj ci Xiążęta nie podzielają wcale zdziżeń Xięcia Ludwika, które go dotychczas, mimo dwóchъ bezowocnychъ próbъ, nie opuścili.

— Plantatorowie на wyspie Martynice zaczęli nakoniec przewidywać nieuchronność zupełnej emancypacji niewolnikѳw, i żądają jejъ teraz sami, lubo в gorzkichъ wyrazachъ, i to zastosowne wynagrodzenie. Obawa utraty tego wynagrodzenia jestъ właśnie główną побудką тѣй nagłej zmiany в ихъ sposobie myślenia. Spodziewają się tymъ sposobemъ naprawić bładъ, jaki в latachъ 1839 i 1840 popełnili, odrzucającъ pomyslnе warunki, jakie imъ rządъ i Izby skłѳnane były udzielić. Z drugiej strony, rada kolonialna wyspy Gwadalupy, podała sama adressę do Krѳla, в которой żąda wprostъ zniesienia niewolnictwa. Rezultatemъ tego wszystkiego jestъ, że rządъ nie znajduje jużъ żadnychъ przeszkѳdъ на drodze emancypacji. P. Guizotъ oшwiadczylъ, jakъ wiadomo, wyraźnie przedъ Izbą Parѳwъ, że kwestya о koloniachъ musi на przyszłymъ zgromadzeniu być roztrzygnięną. Zważywszy nadto, że Izba Deputowanychъ в далеко znaczniejszej jeszcze więszosci, niżъ Izba Parѳwъ, jestъ за zniesieniem niewolnictwa, spodziewać się przeto można, że на zgromadzeniu з roku 1848 powszechna emancypacja wszystkichъ czarnychъ в koloniachъ francuzkichъ przyjdzie do skutku.

Jeden з synѳw Marszałka Oudinotъ znajduje się jako Generał-Porucznikъ i Inspektorъ jazdy в Algierze, gdzie go uważają за naderъ zdatnego oficera sztabowego. Dwaj inni synowie służą także в полкахъ Algierskichъ, jeden jako kapitanъ, drugi jako porucznikъ. Przedъ kilku laty, poległ tamъ także czwarty synъ Marszałka, Hrabia Oudinotъ, Półkownikъ 2-go полку strzelcѳw. Trzej wnukowie zmarłego Xięcia, dowѳdzca szwadronu Pajolъ, kapitanъ Pajolъ i kapitanъ de Lorency, są równieжъ в Afryce.

Ze zgonemъ Marszałka Oudinotъ, liczba Marszałkѳw Napoleona, niegdysъ wynoszająca 26, ograniczyła się obecnie до dwóchъ pozostałychъ przy życiu: Soultъ i Marmonta, mianowanego в roku 1809. Imiona zmarłychъ są następujące: *Bernadotte*, Xiążę Pontecorvo (Krѳlъ szwedzki); *Muratъ*, Krѳlъ Neapolitański; *Bethierъ*, Xiążę Neufchatelu i Wagramu; *Massena*, Xiążę Rivoli i Eslingen; *Ney*, Xiążę Elchingen; *Lannes*, Xiążę Montebello; *Mortierъ*, Xiążę Treviso; *Lefevre*, Xiążę Gdańska; *Kellermannъ*, Xiążę Valmy; *Jourdanъ*; *Serrurę*; *Perignonъ*; *Bruno*; *Bessieresъ*, Xiążę Istrii; *Davoutъ*, Xiążę Eckmühl i Auerstädt; *Augereau*, Xiążę Castiglione; *Moncey*, Xiążę Conegliano; *Oudinotъ*, Xiążę Reggio; *Macdonaldъ*, Xiążę Tarentu; *Victorъ*, Xiążę Belluno; *Suchetъ*, Xiążę Albufery; *Gouvion St. Cyrъ*; *Xiążę Poniatowski*; *Grouchy*. — Dalsi żyjący Marszałkowie Francyi są: Hrabia *Molitorъ*, (mianowany за Restauracyi), Hrabia *Gérardъ*, Hr. *Sebastiani*, *Bugeaudъ*, i nowo-mianowani Hrabia *Rille* i Vice Hrabia *Dode-de-la-Brunerie*. Podługъ prawa, в czasie pokoju, liczba Marszałkѳw powinna wynosić tylko sześciu, а в czasie wojny może się rozciągać ażъ до dwunastu.

будетъ приведена въ исполненіе предположеннаго эманципация всѣхъ негровъ во французскихъ колоніяхъ.

А н г л і я .

Лондонъ, 23 Сентября.

Ея Величество Королева, прибывшая вчера по полудни въ Осборнгоузъ, на островъ Вайтъ, въ слѣдующій Четвергъ будетъ присутствовать въ засѣданіи тайнаго совѣта назначенномъ въ томъ же замкѣ.

— Адмиралъ Паркеръ прибылъ съ своею эскадрою въ Мальту.

— Генералъ Францискъ Нарваезъ, братъ извѣстнаго генерала прибылъ въ Лондонъ.

— 18-го числа проѣзжалъ чрезъ Байонну въ Испанію полковникъ Гурреа, адъютантъ Эспартеро.

— Въ *Times* сообщаютъ, что вексель въ 500,000 фр., выданный на имя Г. Эйнара, уплоченъ въ назначенный срокъ, то есть 20 числа с. м.

— Въ жур. *Observer* подтверждаютъ разнесшіеся недавно слухи о банкротствѣ одного знаменитаго герцога (Букингамскаго). Герцогъ съ частию своего сем й-ства оставилъ Англію и надѣется, что онъ вскорѣ возвратится. Герцогскій дворъ совершенно разпущенъ. На всю собственность его, гдѣ только о ней извѣстно, наложено запрещеніе. Значительнѣйшая часть долговъ сдѣлана герцогомъ въ то время, когда онъ былъ еще маркизомъ. Богатая Еврейская фирма въ Сити, извѣстная по своимъ обширнымъ денежнымъ оборотамъ, начала первая требовать судебнымъ порядкомъ уплаты причитавашагося ей долга.

— На сихъ дняхъ скончался здѣсь адмиралъ Дачвудъ, на 68 году отъ роду.

— Изъ Гаити получено извѣстіе, что 22 Августа, генералъ Симельенъ возсталъ противъ президента Сулука, во время отсутствія его изъ Портъ-о-Пренса, занялъ казенный дворецъ и началъ противиться мѣстной власти, при помощи отряда пѣхоты, кавалеріи и артиллеріи. Президентъ, по полученіи о томъ донесенія, послалъ одного изъ министровъ, чтобы склонить мятежниковъ къ покорности, по мѣра сія осталась тщетною; по этому должно полагать, что правительство прибѣгнетъ къ вооруженной силѣ, для укрощенія мятежа.

— Послѣднія извѣстія изъ Юкатана сообщаютъ, что Индійцы произвели ужасную рѣзню между бѣлыми и цвѣтными туземцами; всѣ безъизбытъ старцы, женщины и дѣти умерщвлены. Въ слѣдствіе сего происшествія въ Юкатанѣ прекратились всѣ раздоры партій, которыя крѣпко соединились между собою, для общей защиты противъ Индійцевъ.

Ш в е й ц а р я .

Кантонъ Бернскій, 3 Сентября.

На вчерашнемъ засѣданіи сейма на очереди было дѣло Іезуитовъ. Представитель Цюриха предложилъ сейму слѣдующую резолюцію: Такъ какъ сейму принадлежитъ право и обязанность принимать мѣры (нужныя для поддержанія внутренняго порядка и спокойствія Союза, Іезуиты же подвергаютъ порядокъ и спокойствіе опасности, и особенно призваніе ихъ Люцернскомъ несовмѣстно съ пользами союза, то 1) дѣло Іезуитовъ должно быть разсматриваемо въ отношеніи ко всему союзу; 2) Люцерну, Швицу, Фрейбургу и Валлису предлагается удалить Іезуитовъ; 3) каждое будущее принятіе Іезуитскаго ордена въ какой-либо кантонѣ запрещается именемъ всего Союза. Съ тѣмъ вмѣстѣ представитель Цюриха подалъ объявленіе для внесенія въ протоколъ сейма, что онъ получилъ инструкцію отъ своего правительства, безусловно требовать отъ помянутыхъ кантоновъ удаленія Іезуитовъ. Сеймъ долженъ однажды навсегда рѣшить этотъ вопросъ и успокоить Швейцарію, чтобы въ третій разъ не дошло до народнаго возстанія. Люцернъ, Ури, Швицъ, Унтервальденъ, Фрейбургъ и Аншенцель требовали, само собою разумѣется, чтобы это дѣло было удалено изъ совѣщаній и постановленій сейма; всѣ же прочіе представители говорили болѣе или менѣе въ противоположномъ смыслѣ. Рѣшенія еще не послѣдовало.

— Сверхъ всякаго чаянія, Сеймъ еще 27-го Августа принялъ проектъ, по силѣ коего, какъ можно было предвидѣть, въ слѣдствіе предложенія Берна исключаются изъ главнаго швейцарскаго штаба всѣ офи-

А н г л і я .

Лондонъ, 23 września.

Крѣпость, которая вчера по полудни wróciła do Osbornehouse na wyspę Wight, w przyszły Czwartek przewodnicząc będzie zwołanej tamże radzie tajnej.

— Admirał Parker przybył z flotą swoją do Malty.

— Jenerał Franciszek Narvaez, brat znanego Jenerała, zjechał do Londynu.

— Dnia 18 b. m. przejeżdżał przez Bajonę do Hiszpanii Półkownik Gurrea, adjutant Esparterego.

— *Times* donosi, że weksel na 500,000 fr., wystawiony na P. Eynard dla Grecyi, spłacony został d. 20 b. m., jako w terminie oznaczonym.

— Dziennik *Observer* potwierdza rozgłoszone niedawno wieści o bankructwie jednego znakomitego Lorda, Xięcia Buckingham. Sam Xięzę z częścią swęj familij opuścił Anglię, i nie spodziewają się, aby prędzej jak za kilka lat powrócił. Dwór jego został zupełnie rozpuszczony. Na wszystkie jego rzeczy, gdzie tylko o nich wiedziano, położono areszt. Większą część długów miał Xięzę zaciągnąć będąc jeszcze Margrabią. Stroną, która najwięcej się przyczyniła do ogłoszenia upadłości Xięcia, jest bogata firma żydowska w City, znana ze swych obszernych interesów pieniężnych, która go pierwsza zapozwała do sądu.

— Przed kilku dniami, umarł Wice-Admirał Dashwood w 68 roku życia swego. Sędziwy ten marynarz rozpoczął swój zawód pod Rodney'em i Howe.

— Nadeszła tu z Hajti wiadomość, że 22-go z. m. Jenerał Simielien podniósł bunt przeciw Prezydentowi Soulouque, w czasie tegoż nieobecności w Port-au-Prince, opanował pałac rządowy i stawil opór władzy, mając za sobą oddział piechoty, jazdy i artylerji. Prezydent zawiadomiony o tém, wysłał do rokoszian jednego ze swoich Ministrów, dla nakłonienia ich dobrocią do uległości, ale postannictwo to nie przyniosło żadnego skutku; spodziewać się zatem należy, że rząd do ich poskromienia siły zbrojnej użyje.

— Ostatnie wiadomości z Jukatana donoszą, że Indianie dopuścili się okropnej rzezi na białych i kolorowych mieszkańcach; wszyscy bez wyjątku, starzy, kobiety i dzieci, zostali wymordowani. W skutku tego wypadku ustały w Jukatanie zatargi stronnice, i wszyscy połączyli się z sobą dla wspólnej obrony przeciwko Indianom.

Ш в е й ц а р я .

Кантон Бернскій, 3 września.

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu, roztrząsano odroczoną od d. 23 sierpnia kwestyą o Jezuicach. Reprezentant Kantonu Zurich zaproponował następną rezolucyę: „ponieważ należy do Sejmu prawo i obowiązek przedsiębrania środków, potrzebnych dla zachowania wewnętrzznego porządku i spokojuści Związku, Jezuici zaś narażają porządek i spokojność na niebezpieczeństwo, a mianowicie sprowadzenie ich przez Kanton Lucerny nie zgadza się z pomyslnością Związku, przeto 1) interest Jezuicow powinien być roztrząsniony względnie do całego Związku; 2) Kantonom Lucerny, Szwytz, Fryburga i Wallis, zaleca się usunąć Jezuicow; 3) wszelkie na przyszłość przyjęcie zakonu Jezuickiego, do któregokolwiek Kantonu, zabrania się w imieniu całego Związku.“ — Obok tego, Reprezentant Zurichu zaniósł oświadczenie, dla wciągnięcia do protokołu Sejmowego, iż otrzymał instrukcyę od swojego rządu, żądać bezwarunkowo od rzeczonych Kantonów usunięcia Jezuicow. Sejm powinien raz na zawsze roztrząsnąć to zagadnienie i uspokoić Szwajcaryę, aby po raz trzeci nie przyszło do narodowego powstania. Kantonu Lucerna, Uri, Szwytz, Unterwalden, Fryburg i Appenzel, domagały się, ma się rozumieć, aby ten interest usunięto całkiem z pod obrad i postanowień Sejmu; wszyscy zaś inni Reprezentanci Kantonów przemawiali mniej więcej w opozycyjnym duchu. Uchwala Sejmu jeszcze nie nastąpiła.

— Nad wszelkie spodziewane, Sejm już 27 sierpnia przyjął wniosek, mocą którego, jak można było przewidzieć, w skutek propozycyi Bernu, wykreślają się z głównego sztabu szwajcarskiego wszyscy oficerowie, zostający

церы, состоящие въ военной службѣ кантоновъ особой лиги. 12 Кантоновъ, подававшие еще прежде голоса въ пользу распущенія лиги, составляютъ и нынѣ большинство по утверженіи сказаннаго проекта. Проектъ города Базеля былъ отвергнутъ съ тою цѣлю, чтобы только генерала особой лиги и члена военного ея совѣта удалить изъ дѣйствительной службы.

— Въ Германской газетѣ напечатаны слѣдующія статистическія извѣстія о Швейцаріи: Кантоны противныя Зондербунду (отдѣльному союзу) имѣютъ 1,867,910 человекъ народонаселенія, состоящаго изъ 1,358,510 протестантовъ и 509,400 чел. католиковъ.— Кантоны Нейшательскій, Базельскій, городъ Аппенцель, сохранившие нейтралитетъ, заключаютъ 105,000 чел. народонаселенія, изъ котораго 89,700 протестантовъ и 15,300 католиковъ; мужчинъ отъ 17 до 60 лѣтъ отъ роду, имѣютъ 15,600 чел.— Народонаселеніе семи католическихъ кантоновъ Зондербунда, простирается до 391,620 чел., изъ коихъ 6,620 чел. протестантовъ и 385,000 католиковъ; мужчинъ отъ 17 до 60 лѣтъ отъ роду считаютъ 56,350 чел.

Турція.

Константинополь, 29 Августа.

Каммергеръ Султана, Шефкъ-бей, отправился въ Александрію и повезъ намѣстнику Египетскому орденъ Нишанъ, который пожаловалъ ему Султанъ, въ благодарности за то, что онъ новый болверкъ на рѣкѣ Нилѣ назвалъ: „Меджиде.“

— Султанъ утвердилъ постановленіе Порты, на основаніи коего знаки орденовъ для низшихъ чиновниковъ будутъ состоять изъ простой золотой медали, съ надписью, означающею степень ордена. Дозволяется таковыя знаки украшать брилліантами.

— Турецкій флотъ, отпавшій на прошедшей недѣлѣ въ архипелагъ, состоитъ изъ 6 лин. кораблей и 4 фрегатовъ.

— Въ Смирномъ жур. *Impartial* сообщаютъ изъ Салоники отъ 11 Августа, что султанскія войска, стоявшія лагеремъ въ Охридѣ, внезапно выступили оттуда по направленію къ Эльбафену, а потомъ направились къ Бератови. Причиной сего движенія имѣла быть схватка, произведенная въ Бератѣ съ мятежниками, въ руки коихъ попалъ тамошняго Мусселима, Юсуфъ-Бей. Потери людей съ обѣихъ сторонъ была одинакова. Торговля письма изъ Янины сообщаютъ, что Бератская окрестность занята зачинщиками албанскаго мятежа: Раппокали и Петинесли-Шабау-Ага.

— Изъ Мальты сообщаютъ: „Изъ полученнаго письма изъ Герби видно, что турецкій флотъ находится на пути въ Тунисъ, гдѣ намѣренъ высадить на берегъ войска и овладѣть тамошней страной. Въмѣстѣ съ симъ сообщаютъ, что многочисленная французская эскадра крейсируетъ въ тунисскомъ заливѣ. Начальникъ оной узнавъ, что вскорѣ покажется тамъ турецкій флотъ уведомили тунисское правительство, уверяя, что онъ не дозволитъ Туркамъ произвести высадку.“

Эрзерумъ, 6 Августа.

Война въ Курдистанѣ уже кончена. Зачинщики возстанія: Бедерхан-бей, Ханъ-Махмудъ и его братъ, захвачены и уже находятся на пути въ Константинополь; менѣе важныя мятежники, въ кандалахъ, подмѣтаютъ улицы Г. Беилеса. Эта экспедиція, исполненная съ быстротою и энергіею, можетъ быть дѣйствительно названа блистательною во вниманіи къ полученнымъ выгодамъ, а командовавшій, подъ начальствомъ Сераскира Османа-Паши, войсками Омеръ-Паши, Кроатскій уроженецъ и бывшій австрійскій офицеръ, доставилъ этимъ христіанскому міру большую услугу. Города: Ванъ, Джесирехъ, Джиламеркъ, вообще главные пункты возстанія, заняты султанскими войсками. Спокойствіе и порядокъ совершенно восстановлены въ этихъ окрестностяхъ.

въ военной службѣ Кантоновъ отдѣльной лиги. 12 Кантоновъ, то есть те самыя, которые упрядно гласовали уже за развязаніемъ лиги, становили и теперь въ большинствѣ за пріятіемъ реченнаго wniosку. Пропозыція miasta Bazylei, aby tylko Jenerała oddzielnej ligi i członka jej wojennej rady usunąć z czynnej służby, została odrzuconą

— *Gazeta Niemiecka* podaje następujące statystyczne wiadomości o Szwajcarii: Kantony przeciwnie Sonderbundowi (oddzielnej lidze,) mają ludności 1,867,910 dusz, złożonej z 1,358,510 protestantów i z 509,400 katolików.— Kantony Neuchâtel, Bazylea, miasto Appenzel, które zachowały neutralność, liczą 105,000 dusz, z których 89,700 protestantów a 15,300 katolików; mężczyznu od 17 do 60 roku liczą 15,600 — Ludność siedmiu Kantonów katolickich Sonderbundu, wynosi 391,620 dusz, z tych 6,620 protestantów a 385,000 katolików; mężczyznu od 17 do 60 roku liczą 56,350.

Турція.

Константинополь 29 сѣрпня

Шефкъ-Бей, шамбеланъ Султана, поплылъ до Александрии, елемъ зложенію Намѣстнику Египту ордену Нишанъ, который ему Султанъ преслалъ, прѣзъ вѣдѣчності за названіе новой тамъ Нилowej: *Меджиде*.

— Султанъ затвердилъ ухвалѣ великій рады Порты, въ skutku которой на пріятіе одобры orderowe dla tych wszystkich, którzy nie należą do wyższych stopni urzędowych, mają się składać z prostego znaku złotego, z wypisaną na nim klasą. Wolno jest posiadającemu znak taki ozdabiać go brylantami.

— Flota turecka, która w przeszłym tygodniu odpłynęła na archipelag, składa się z 6 lin. okrętów i 4 fregat.

— Dz. *Smyrneński Impartial* donosi z Saloniki pod dnem 18 sierpnia, że wojska Sultanskie, które obozowały w Ochrida, nagle wyruszyły ztamąd w kierunku do Elbassen, potem zaś zwróciły się ku Beratowi. Przyczyną tego poruszenia miała być potyczka, stęczona w Beracie z powstańcami, w których ręce dostał się brat Musselima tamtejszego, Jusuf Bej. Strata w ludziach była z obu stron równa. Listy handlowe z Janiny donoszą, że okolica Beratu zajęta jest przez przywódców powstania Albaniskiego: Rappocalli i Pestinesli-Szabau-Aga.

— Piszą z Malty: „List otrzymany z Gerby donosi, że flota turecka jest w drodze do Tunis, gdzie chce wysadzić wojsko i ten kraj opanować. Dowiadujemy się zarazem, że liczna eskadra francuzka krąży na odnodze Tunetańskiej. Dowódca jęj, dowiedziawszy się o bliżkiem ukazaniu się floty tureckiej, zawiadomił o tém rząd tunetański, dodając zapewnienie, że nie dopuści Turkom wyładowania.“

Erzerum, 6 сѣрпня.

Война въ Курдистаніи уже укончена. Начальники повстанія: Бедерхан-Бей, Хан Махмудъ и братъ его, zostali ujęci i już są w drodze do Konstantynopola. Podrzedni начальники, ciężkimi okuci kajdanami, zamiastają ulice m. Bitlis. Wyprawa ta, prowadzona z szybkością i wielką sprężystością, może być rzeczwiście nazwana świetną, ze względu na otrzymane korzyści, a dowodzący pod Seriaszierem Osmanem Baszą, działającymi wojskami Omer-Baszą, rodowity Kroata i były oficer austriacki, wielką sobie przez to w świecie chrześcijańskim zjedynał zasługę. Miasta Wan, Dżесіreh, Дзилмеркъ,— słowem główne punkta powstania, zajęte są przez wojska Sultanskie. Spokojność i porządek zostały w tych okolicach zupełnie przywrócone.

ВИЛЬНА, въ Тип. О. Ганкеберга—Печ. позвол. 3-го Октября 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кан. А. Мухомъ.